

4.4.2. Zieleń urządzona

Bardzo duże znaczenie dla terenów zurbanizowanych ma zieleń urządzona miasta, pełniąca funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne. Tereny zieleni urządzonej wpływają na złagodzenie lub eliminację uciążliwości życia w mieście, kształtowanie układów urbanistycznych, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter miastu. Szata roślinna powinna wypełniać jak największe przestrzenie niezabudowane, zwłaszcza na dużych osiedlach mieszkaniowych.

Parki

W granicach miasta znajduje się 8 obiektów parkowych, w tym trzy parki zabytkowe: jeden znajdujący się w rejestrze zabytków tj. park przy barokowym dworze z XVIII w. w Bełchatowie oraz park z XIX w. w Bełchatowie - Domiechowicach i park wiejski w Bełchatowie – Grocholicach będące w ewidencji konserwatorskiej.

1. W centrum miasta przy ulicy Kościuszki usytuowany jest **Park Narutowicza**, w którym znajduje się letniaстрада. Rosną tam cenne, kilkudziesięcioletnie drzewa: lipy drobnolistne, świerk kłujący, jesion wyniosły, klony srebrzyste, modrzew europejski, żywotnik zachodni, dąb czerwony.

2. Pomiędzy ulicami 19 Stycznia, Piłsudskiego, Wolności i Czyżewskiego zlokalizowany jest **Park Wolności**, zajmujący powierzchnię 1 ha. Park bogaty jest w starodrzew z licznymi drzewami liściastymi i iglastymi.

4. Na osiedlu Dolnośląskim usytuowany jest **Park im. Jana Nowaka – Jeziorańskiego** zajmujący powierzchnię ponad 9 ha. Na terenie parku znajdują się: place zabaw, boiska do tenisa, koszykówki, siatkówki, kometki, zbiornik wodny z kaskadą na górze widokowej, miasteczko ruchu drogowego, alejki, trawniki, kwietniki.

Fot. 8

5. Na osiedlu Bińków znajduje się **Park im. prof. Juliana Samujły** zajmujący powierzchnię 5,5 ha. Jest tu 57 drzew liściastych, 1590 krzewów liściastych, 3125 roślin okrywowych, 38 drzew iglastych, 335 krzewów iglastych.
6. **Park 1000-Lecia** przy ulicy Lipowej składa się z części parkowej i części leśnej. Na powierzchni ponad 4 ha znajdują się nasadzenia drzew i krzewów liściastych, krzewów iglastych, roślin okrywowych, pnączy w łącznej ilości 1914 sztuk.

7. Na terenie miasta zlokalizowany jest zabytkowy **Park przy ulicy Hellwiga** nad rzeką Rakówką. Park wraz z barokowym dworem oraz terenem przylegającym do rzeki wpisany został w roku 1983 do rejestru zabytków. Jego powierzchnia wynosi 2,83 ha. Park posiada cenne drzewostany z licznie występującymi: klonami pospolitymi, lipami drobnolistnymi, topolą białą, czarną i osiką, robiniami akacjowymi, kasztanowcami, grabami i wierzami. W obiekcie ma swą siedzibę Muzeum Regionalne w Bełchatowie. W parku znajduje się ścieżka geologiczna, w obrębie której są zgromadzone okazy charakterystyczne dla ziemi bełchatowskiej, m.in. fragmenty skrzemieniałych pni drzew mioceńskich, węgiel brunatny oraz głazy narzutowe.

Fot. 9

Fot. 10

i wierzami. W obiekcie ma swą siedzibę Muzeum Regionalne w Bełchatowie. W parku znajduje się ścieżka geologiczna, w obrębie której są zgromadzone okazy charakterystyczne dla ziemi bełchatowskiej, m.in. fragmenty skrzemieniałych pni drzew mioceńskich, węgiel brunatny oraz głazy narzutowe.

8. Ochronie prawnej podlega **zespół dworsko – parkowy w Domiechowicach**. Obecnie posiadłość jest własnością prywatną. W obrębie dziewiętnastowiecznego parku o powierzchni 5,04 ha znajdują się malownicze stawy. Występują tu interesujące gatunki drzew: platany klonolistne, buki czerwone, dęby błotne, daglezie zielone.

9. W dzielnicy **Grocholice** przy ulicy Częstochowskiej zlokalizowany jest **Park im. J. Markiewicza** o powierzchni ponad 1 ha. Park posiada cenne okazy klonów, brzoź, grabów, buków, lip. Wiele drzew zostało posadzonych jeszcze przed II wojną światową.

Fot. 11

Skwery

Skwery stanowią uzupełnienie zielonej bazy ekologicznej miasta, są ozdobą ulic i osiedli. Na terenie Bełchatowa znajduje się 5 obiektów tego typu:

Fot. 12

- Osiedle Przytorze – zajmujące łączną powierzchnię ponad 3 ha
- ul. Goetla i Czapliniecka o powierzchni 1,3 ha
- tereny doliny rzeki Rakówki od ulicy 9 Maja w kierunku Miejskiego Targowiska
- tereny doliny rzeki Rakówki na wysokości osiedla Okrzei od Targowiska miejskiego – powierzchnia 1,6 ha
- tereny u zbiegu ulic Edwardów i Wyszyńskiego.

Na osiedlu Dolnośląskim u zbiegu ulic Edwardów i Wyszyńskiego, w centralnym miejscu skweru, 14 października 2006 podczas Dni Papieskich posadzono Dąb Papieski. Sadzenie dębu odbyło się przy licznych udziałach mieszkańców miasta. Żołędzie, z których wyhodowano sadzonki, pochodziły z najstarszego dębu polskiego „Chrobry” rosnącego we wsi Piotrowice w województwie lubuskim. Żołędzie zostały pobłogosławione przez Ojca Świętego Jana Pawła II w Watykanie, podczas pielgrzymki polskich leśników w 2004 roku.

Zieleń osiedlowa i uliczna

Poza parkami i skwerami istotne znaczenie dla mieszkańców Bełchatowa ma zieleń osiedlowa i uliczna. Przy dużych osiedlach z wysoką zabudową i znacznych powierzchniach zagospodarowanych pod zabudowę, parkingi, drogi, konieczne jest wprowadzanie jak największej ilości roślinności w celu urozmaicenia monotonnego krajobrazu. Ponadto drzewa i krzewy stanowią schronienie dla wielu

gatunków ptaków przystosowanych do życia w warunkach miejskich. Terenami zieleni osiedlowej administrują bełchatowskie spółdzielnie mieszkaniowe.

Zieleń uliczną tworzą liczne drzewa, głównie liściaste, takie jak: klony, jesiony, lipy i inne. W pasach przyulicznych znajduje się dużo nowych nasadzeń drzew i krzewów. W miejscach, gdzie jest to możliwe, zakłada się żywopłoty. Roślinność ta jest najbardziej narażona na zniszczenie przez zanieczyszczenia komunikacyjne oraz zasolenie w okresie zimowym. Wybierane są więc najbardziej odporne gatunki, które oprócz walorów estetycznych sprawują także funkcję ochronną.

Ponadto na terenie Bełchatowa znajduje się kilka dużych pracowniczych ogrodów działkowych.

W ostatnich latach sukcesywnie zwiększa się ilość nasadzeń przyulicznych w mieście. W okresie sprawozdawczym 2004-2007 nasadzono 1521 sztuk drzew i 19 410 sztuk krzewów. Aby zieleń miejska mogła spełniać funkcje ekologiczne i ochronne wymagana jest odpowiednia jej pielęgnacja polegająca na właściwym, fachowym przycinaniu, zwalczaniu szkodników, wycinaniu koniecznych do usunięcia konarów oraz drzew. Na terenie Bełchatowa prace takie powierzane są zawsze specjalistycznym firmom, posiadającym odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia.

Dbłość o estetykę i krajobraz, to elementy, które kreują pozytywny wizerunek miasta.

W Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2009-2015 jednym z najważniejszych programów operacyjnych jest Program Rewitalizacji Centrum Miasta Bełchatowa. Jego celem jest „doprowadzenie do gospodarczego i społecznego ożywienia centrum miasta, poprzez wprowadzenie na tym obszarze nowych lub odtworzenie historycznych funkcji z jednoczesnym przekształceniem przestrzeni (nowa zabudowa, modernizacja, adaptacja dla potrzeb nowego sposobu użytkowania). Istotnym zagadnieniem jest także kwestia poprawy i przebudowy wizerunku Bełchatowa - obciążonego przemysłową przeszłością, w którym wciąż jeszcze silny na zewnątrz jest obraz nieatrakcyjnego miasta przemysłowego, z zanieczyszczonym środowiskiem i zdegradowaną przestrzenią.” Centrum miasta wymaga uporządkowania przestrzennego. Jego cennym fragmentem będzie opisany wcześniej Park Narutowicza, bogaty w kilkudziesięcioletnie okazy drzew i krzewów. Realizacja niniejszego programu przyczynić się ma do poprawy postrzegania Bełchatowa przez swoich mieszkańców oraz osób odwiedzających.

Rysunek 17. Mapa przyrodnicza Bełchatowa.

Tabela 16. Wielkości wskaźników charakteryzujących tereny zielone Bełchatowa w latach 2004-2007

Wskaźnik	2004	2005	2006	2007	Jednostka miary
Powierzchnia parków spacerowo - wypoczynkowych	9,5	11,0	15,0	15,0	ha
Powierzchnia zieleni	8,2	9,9	10,6	12,6	ha
Powierzchnia terenów zieleni ulicznej	16,0	16,0	16,0	16,0	ha
Powierzchnia terenów zieleni osiedlowej	53,8	94,2	94,2	54,4	ha
Długość żywopłotów	5 458	5 002	5 002	5 916	m
Powierzchnia cmentarzy	13,9	13,9	13,9	13,9	ha
Powierzchnia lasów gminnych	19,0	19,0	19,0	19,0	ha
Nasadzenia drzew	580	400	272	269	szt.
Nasadzenia krzewów	5 986	5 050	4 065	4 309	szt.
Ubytki drzew	222	87	156	334	szt.
Ubytki krzewów	460	brak danych	144	185	szt.

Źródło: GUS

4.4.3. Tereny dolinne Rakówki i jej dopływów

Doliny rzeki Rakówki i jej dopływów spełniają funkcję lokalnego „korytarza ekologicznego”. W obrębie administracyjnym Bełchatowa pierwotny charakter doliny został zmieniony przez wylesienia, regulację koryta rzeki i zabudowę. Niemniej jednak pełni ona w dalszym ciągu istotne funkcje przyrodnicze. Niezależnie od stopnia przekształcenia samych cieków, istniejące wzdłuż nich obszary otwarte stanowią miejsce rozwoju i migracji wielu objętych ochroną gatunków zwierząt. Wzdłuż Rakówki i jej dopływów rozwijają się zbiorowiska charakterystycznej dla terenów podmokłych roślinności. Rzeka ma ogromny wpływ na zróżnicowanie biocenotyczne miasta. Ponadto pomaga utrzymać odpowiedni poziom wód gruntowych dzięki zjawisku przesiąkania wody rzecznej do gruntu. Nie mniej istotna jest rola Rakówki w kształtowaniu krajobrazu miasta, którego jest nierozdzielalną częścią. Rakówka przebiega przez cały Bełchatów, wkomponowując się w pejzaż Centrum i poszczególnych osiedli.